

Eurooppalainen demokratiapassi

Euroopan talous-
ja sosiaalikomitea

Eurooppalainen demokratiapassi – Opas aktiiviseen kansalaisuuteen Euroopan unionissa

Tervetuloa Euroopan unioniin (EU) – maailman ensimmäiseen monikansalliseen, osallistavaan demokratiaan! EU:n kansalaisena sinulla on perustuslaillinen oikeus vaikuttaa sääntöihin, jotka koskevat yli 450:tä miljoonaa ihmistä 27

jäsenvaltiossa alueella, joka on pinta-alaltaan yli neljä miljoonaa neliökilometriä. Saatat ajatella: kuulostaa hienolta, mutta MITEN saan ääneni kuuluville käytännössä? Tässä Euroopan talous- ja sosiaalikomitean (ETSK) julkaisussa vastataan tähän kysymykseen: se on oppaasi aktiiviseen kansalaisuuteen Euroopan unionissa.

Oppaan tarkoituksena on auttaa sinua vaikuttamaan. Siinä kysytään siksi ensin muutamia peruskysymyksiä: Onhan asiasi aidosti EU-tason kysymys, vai olisiko

sittenkin parempi aloittaa asian ajaminen paikallistasolta? Jos päätät viedä asian EU-tasolle, mikä on järkevin ja tuloksellisin tapa? Joskus voi riittää, että lähetät sähköpostia Euroopan parlamentin jäsenelle, joskus taas voi olla syytä esittää vetoamus suoraan Euroopan parlamentille. Vai liittyisitkö kansalaisjärjestöön tai poliittiseen puolueeseen ja ryhtyisit itse vaaliehdokkaaksi? Tai ehkä voisit panna alulle ja allekirjoittaa eurooppalaisen kansalaisaloitteen, jonka tarkoituksena on vaikuttaa siihen, mistä aiheista unioni säättää lakeja?

Eurooppalaisen demokratiapassin on laatinut Bruno Kaufmann, joka on tehnyt myös taustatyöt. ETSK julkaisee päivitetyn passin EU:n 24 virallisella kielellä. Opas auttaa sinua ajoittamaan toimintasi oikein ja valitsemaan soveltuvat yhteistyökumppanit ja oikeat välineet käytettävissä olevien vaikuttamistapojen joukosta, jotta voit olla aktiivinen kansalainen ja hyödyntää osallistavaa demokratiaa Euroopan unionissa.

Kyse on sinun äänestäsi ja sinun Euroopastasi. Tämä on sinun passisi eurooppalaiseen demokratiaan ja aktiiviseen kansalaisuuteen.

- 5 | **PIKAOPAS**
aktiiviseen EU-kansalaisuuteen
- 8 | **SUUNNISTUSOHJEET**
kansanvaltaan paikallisella, alueellisella, valtakunnallisella ja monikansallisella tasolla
- 10 | **VAIKUTTAMINEN EUROOPASSA**
Tervetuloa suurelle EU-politiikan kentälle
- 12 | **AVAIN ONNISTUMISEEN**
Idea, asia, ajoitus, tiimi ja työkalu
- 14 | **EU-ASIA**
maataloudesta tutkimukseen
- 16 | **OSALLISTUMISVÄLINEET**
Kantelu, neuvonta, kuuleminen, aloite ja muut keinot
- 19 | **KANSALAISALOITEOPAS**
Miten eurooppalainen kansalaisaloite tehdään
- 33 | **SILTA KANSOJEN VÄLILLÄ**
Euroopan talous- ja sosiaalikomitea
- 35 | **LISÄAPUA**
Apua on saatavilla sitä pyytävälle

Tämä **eurooppalainen demokratiapassi** kuuluu seuraavalle henkilölle:

.....
(Nimi)

.....
(Yhteystiedot)

joka on vaalikelpoinen kansalainen (rasti oikean vaihtoehdon kohdalle)

☐ kunnassa:

☐ maakunnassa:

☐ valtiossa

☐ **Euroopan unionissa**

☐ (muu poliittinen taho)

☐ (muu poliittinen taho)

Oletko epävarma kansalaisoikeuksistasi? Tarkista asia passistasi tai kansallisesta henkilökortista tai kysy kotipaikkakuntasi hallinnolta. Tähän julkaisuun liittyviä lisäkysymyksiä voi lähettää osoitteeseen citizensinitiative@eesc.europa.eu

PIKAOPAS

aktiiviseen EU-kansalaisuuteen

1. Tärkeimmät oikeudet

EU:n kansalaisella on neljänlaisia poliittisia oikeuksia ja vapauksia: oikeudet

- liikkua, oleskella ja työskennellä vapaasti EU:n alueella
- saada suojelua minkä tahansa jäsenvaltion diplomaattiviranomaisilta EU:n ulkopuolella
- äänestää ja asettua ehdolle paikallisvaaleissa ja EU-vaaleissa missä tahansa jäsenvaltiossa
- osallistua EU:n lainsäätämiseen esimerkiksi esittämällä vetoomuksen Euroopan parlamentille taikka panemalla alulle tai allekirjoittamalla eurooppalaisen kansalaisaloitteen.

2. Hieman historiaa

Marraskuun 1. päivänä 1993 kaikkien jäsenvaltioiden kansalaiset saivat uuden oikeudellisen aseman ”Euroopan unionin kansalaisina”. Tuona päivänä (taloudellinen) Euroopan yhteisö korvattiin (poliittisella) Euroopan unionilla. Se oli ja on edelleen maailmanlaajuisesti ja historiallisesti ainutlaatuista – missään muualla maailmassa kansalaisilla ei ole kansallisvaltioiden rajat ylittävää oikeutta vaikuttaa aktiivisesti lakien laatimiseen. Kansalaisten virallisia vaikuttamismahdollisuuksia on vahvistettu tästä lähtien järjestelmällisesti. Vahvimpana oikeutena voidaan mainita vuonna 2012 käyttöön otettu eurooppalainen kansalaisaloite. Tätä välinettä päivitettiin vuonna 2020, ja se tarjoaa nyt vielä paremmat mahdollisuudet vaikuttaa asioihin.

3. Etkö ole vielä EU:n kansalainen?

Euroopan unionin kansalaisuuden voi saada vain yhdellä tavalla: sitä varten on oltava jonkin jäsenvaltion (niitä on tätä nykyä 27) vaalikelpoinen kansalainen. Toisin sanoen EU:n kansalainen ei voi olla ilman jonkin jäsenvaltion kansalaisuutta. EU:n kansalaisuus täydentää paikallista, alueellista ja valtion kansalaisuutta muttei koskaan korvaa sitä. Yhä useammissa jäsenvaltioissa voit allekirjoittaa kansalaisaloitteen (erityisesti eurooppalaisen kansalaisaloitteen) ja osallistua vaaleihin täytettyäsi 16 vuotta. Muissa maissa edellytyksenä on 17 tai 18 vuoden ikä.

►► *Lisätietoa vaaleissa äänestämisen ja/ tai eurooppalaisen kansalaisaloitteen allekirjoittamisen alaikärajoista eri maissa: europea.eu/citizens-initiative/data-requirements_fi*

Ryhdy aktiiviseksi EU-kansalaiseksi!

Hanki tietoa!

Sinulla on oikeus tietää, mitä Euroopan unionissa milloinkin tapahtuu, joten voit pyytää ja saada tietoa lähestulkoon kaikesta, mitä unioni tekee. Jokaisella on myös lakisääteinen oikeus tutustua EU:n kaikkien toimielinten asiakirjoihin. Tämä oikeus on vahvistettu Euroopan unionin perusoikeuskirjassa (42. artikla) ja Euroopan unionin toiminnasta tehdystä sopimuksesta (15. artikla).

Europe Direct -palvelu vastaa EU:ta käsitteleviin kysymyksiin omalla kielelläsi [europa.eu/europedirect, p. 00 800 6 7 8 9 10 11, maanantaista perjantaihin kello 9.00–18.00 Keski-Euroopan aikaa]. Kysymyksiin saa alustavan vastauksen yleensä kolmen arkipäivän kuluessa. Palveluun sisältyy (tiettyjen) EU:n julkaisujen ilmainen toimitus postitse.

Esitä mielipiteesi!

Euroopan unioni vaikuttaa suuresti arkielämäämme. Onkin tärkeää tietää, että julkisen päätöksentekoprosessin tulee EU:ssa lain mukaan olla avointa ja vuorovaikutteista. EU:n toimielimillä on siksi velvollisuus käydä "avointa ja säännöllistä vuoropuhelua" ([Euroopan unionista tehdyn sopimuksen \[SEU, tunnetaan myös nimellä Lissabonin sopimus\] 11. artiklan 2. kohta](#)) ja kuulla "laajasti asianomaisia osapuolia" varmistaakseen unionin toimien johdonmukaisuuden ja avoimuuden" (SEU-sopimuksen 11. artiklan 3. kohta).

►► **Kerro mielipiteesi -palvelu on virallinen portaali, jonka kautta pääsee tutustumaan EU:n politiikan laadintaprosesseista käynnissä oleviin kuulemisiin ja julkisiin keskusteluihin. Rekisteröitymällä palveluun on mahdollista saada sähköpostitiedotteita ja myös kutsuja virallisiin kuulemisiin: ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say**

Osallistu!

Euroopan unioni on moderni edustuksellinen demokratia, jonka hallintoon kansalaiset voivat osallistua sekä välillisesti (toimielinten kautta) että suoraan (käyttäen osallistumisvälineitä). EU:n perusoikeuskirjat, perussopimukset ja lainsäädäntö noudattavat ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen 21. artiklaa, jonka mukaan ”jokaisella on oikeus osallistua maansa hallitsemiseen välittömästi”, ja tuovat ensimmäistä kertaa maailman historiassa tämän käytännön monikansalliselle tasolle. Sinulla on siis kaikki tarvittavat oikeudet osallistua ja olet tervetullut osallistumaan aktiivisesti EU:n poliittiseen päätöksentekoprosessiin esimerkiksi liittymällä Euroopan parlamentissa europarl.europa.eu edustettuna olevaan poliittiseen puolueeseen, esittämällä vetoituksen Euroopan parlamentille petiport.europa.eu tai osallistumalla eurooppalaiseen kansalaispaneeliin citizens.ec.europa.eu. Tehokkain osallistavan demokratian väline EU:ssa on eurooppalainen kansalaisaloite ec.europa.eu/citizens-initiative, jonka avulla on mahdollista vaikuttaa siihen, mitä asioita Euroopan unioni käsittelee.

SUUNNISTUSOHJEET

kansanvaltaan paikallisella, alueellisella,
valtakunnallisella ja monikansallisella tasolla

Arvoisa superkansalainen!

Elämän kulku ei ole kiveen kirjoitettu. Sinä, ystäväsi, kaikki me voimme vaikuttaa – ja tehdä paikkakunnastamme, alueestamme, maastamme, Euroopasta ja koko maailmasta paremman paikan. Näin se tapahtuu!

Kotipaikkakunta: kunnallistaso

Kotipaikkakuntasi on todennäköisesti tärkein kansalaisvaikuttamisen ja osallistavan demokratian harjoittamispaikka. Kuntasi on kansallisen hallinnon alimmalla tasolla, mutta siellä päätetään hyvin tärkeistä asioista, kuten jätehuollosta, paikallisinfrastruktuurista ja tietyissä tapauksissa myös perusopetuksesta ja sosiaalipalveluista. Kuntataso on myös tiiviisti kytköksissä valtakunnallisen ja EU-tason lainsäädäntöön, ja sillä on keskeinen rooli erilaisten sääntöjen ja lakien täytäntöönpanossa.

Euroopan unionissa on yhteensä lähes satatuhatta demokraattista paikallishallintotahoa, joista monet ovat vastuussa valtaosasta kokonaisverotuloja ja tarjoavat kansalaisilleen hyvin erilaisia mahdollisuuksia vaikuttaa välillisesti (poliittisten puolueiden ja paikallisten valtuustojen kautta) ja suoraan (aloitteet ja kansanäänestykset).

►► *Tiedustele kotipaikkakuntasi julkishallinnolta, missä asioissa, miten ja milloin voit parhaiten vaikuttaa.*

Kotialue: maakuntataso

Kuntatason ja valtiotason välillä on (ainakin 25 jäsenvaltiossa 27:stä) yksi tai useampia alueellisen hallinnon tasoja. Tällaisia demokraattisia aluehallintotahoja on tällä hetkellä EU:ssa yhteensä noin 1 500. Eräissä liittovaltiomuotoisissa jäsenvaltioissa maakunnilla on huomattavan suuri itsehallinto: niillä voi olla oma perustuslaki, laaja-alainen lainsäädäntävalta ja kattavat veronkanto-oikeudet. Toisissa EU:n jäsenvaltioissa maakunnilla tai alueilla on sen sijaan pääasiassa hallinnollisia tehtäviä, eikä niiden hoitajia valita vaaleilla.

Kansalaisilla on maakunnan tai alueen asemasta riippuen erilaiset mahdollisuudet osallistua poliittiseen työhön välillisesti (poliittisten puolueiden ja paikallisten valtuustojen kautta) ja suoraan (aloitteet ja kansanäänestykset).

►► *Lisätietoa Euroopan alueiden komitealta [cor.europa.eu], joka on Euroopan unionin alue- ja paikallisedustajien kokous.*

Kotimaa: valtakunnallinen taso

Jäsenvaltiot ovat tärkein hallintotaso Euroopan unionissa: niillä on eniten poliittista ja lainsäädäntävaltaa ja ne hallinnoivat julkisia varoja. Jäsenvaltion (tai joissakin tapauksissa jäsenvaltioiden) kansalaisuus onkin ratkaiseva edellytys sille, että yksittäinen henkilö voi saada äänensä kuuluville ja vaikuttaa julkiseen päätöksentekoon.

Mahdollisuudet osallistua valtakunnanpolitiikkaan vaihtelevat suuresti 27 jäsenvaltiossa. Sen lisäksi, että kaikissa valtioissa on vaalioikeudet, noin kahdessa kolmasosassa valtioista kansalaiset voivat esittää omia ehdotuksia vetoomusten ja aloitteiden muodossa ja pääsevät vaikuttamaan myös asiakytymyksiin kansanäänestysten kautta.

►► *Yleiskatsaus ja lisätietoja valtakunnallisen tason osallistumismahdollisuuksista [Direct Democracy Navigator](https://direct-democracy-navigator.org) -sivustossa [direct-democracy-navigator.org]. Lisätietoja saa myös kunkin valtion kansallisen parlamentin tiedotuspalvelusta.*

Eurooppa: monikansallinen taso

Euroopan unioni on maailman ensimmäinen monikansallinen demokratia. EU:n kansalaisilla on laajat mahdollisuudet tuoda äänensä kuuluville äänestämällä ja/tai asettumalla ehdolle Euroopan parlamenttiin [europarl.europa.eu] taikka suoremmin (parlamentille osoitettavien) vetoomusten [petiport.europarl.europa.eu] ja (komissiolle osoitettavien) eurooppalaisten kansalaisaloitteiden kautta [<https://citizens-initiative.europa.eu/> fi]. Eikä tässä kaikki! Lisätietoa muista vaikuttamistavoista on seuraavassa osiossa "Vaikuttaminen Euroopassa".

VAIKUTTAMINEN EUROOPASSA

Tervetuloa suurelle EU-politiikan kentälle

EU-tason päätöksenteolla on nykyisin suurempi merkitys kuin koskaan. Sillä on valtavat vaikutukset arkielämään paikallis-, alue- ja valtiotasolla. EU:ssa päätetään yhdessä muun muassa muiden maiden kanssa tehtävistä vapaakauppasopimuksista, merten luonnonvarojen suojelusta ja vapaan ja oikeudenmukaisen talouskilpailun säännöistä.

EU on moderni edustuksellinen demokratia, jossa on jaetuista toimivaltuuksista ja eri asioihin erikoistuneista toimielimistä muodostuva järjestelmä. Yksittäisen EU:n kansalaisen ei aina ole helppoa hahmottaa kulloistakin päätöksentekoprosessia, arvioida sitä ja vaikuttaa siihen oikealla hetkellä ja mahdollisimman tehokkaalla välineellä.

Tutustukaamme siis erilaisiin tapoihin, joilla me kansalaiset voimme valita eri toimielimet, valtuuttaa ne toimimaan ja päästä itse osalliseksi EU:n laajuisen päätöksentekoon:

1. Valitsemme säännöllisin väliajoin kansanedustajat **valtakunnantasolla** ja **Euroopan unionissa**. Jokainen voi ryhtyä ehdokkaaksi ja pyrkiä kansanedustajaksi.
- **Kansalliset parlamenttivaalit (Suomessa eduskuntavaalit)** ovat ratkaisevan tärkeitä EU:n päätöksentekoprosessin kannalta, sillä ne vaikuttavat maan hallituksen kokoonpanoon (ja monissa tapauksissa myös valtion johtajan valintaan). Kunkin jäsenvaltion hallitus kuuluu **Eurooppa-neuvostoon ja Euroopan unionin neuvostoon**, jotka ovat kaksi EU:n seitsemästä toimielimestä. Kansallinen parlamentti

voi kuitenkin vaikuttaa myös suoraan EU:n lainsäätämisprosessiin.

- **Euroopan parlamentin vaalit** ovat kansalaisten suurin vaikutuskanava EU-tasolla. 705-jäsenisen parlamentin toimivalta on vuosien kuluessa lisääntynyt huomattavasti, ja se on nykyisin monessa suhteessa samantasoinen (jäsenvaltioiden hallituksista koostuvan) Euroopan unionin neuvoston kanssa.

2. Kansallisen parlamentin ja Euroopan parlamentin suorilla vaaleilla on lisäksi välillisiä vaikutuksia: maiden hallitukset ja Euroopan parlamentti esimerkiksi vaikuttavat ratkaisevasti Euroopan komission muodostamiseen. Komissio on EU:n toimeenpaneva elin, joka ehdottaa lainsäädäntöä, panee päätöksiä täytäntöön ja hallinnoi päivittäisiä asioita. Eurooppalaisten vaaleissa tekemät valinnat vaikuttavat myös muiden EU:n toimielinten, mm. unionin tuomioistuinten, oikeusasiamiehen toimiston ja neuvoo-antavien Euroopan talous- ja sosiaalikomitean (ETSK) ja Euroopan alueiden komitean, kokoonpanoon.

3. Euroopan unioni on muutakin kuin **edustuksellinen hallintojärjestelmä**: se on moderni

edustuksellinen demokratia, joka perustuu EU:n kansalaisten päivittäiseen osallistumiseen. Tämä Euroopan unionista tehdyssä sopimuksessa vahvistettu periaate vaikuttaa Euroopan unionin toimintaan. EU:n kansalaiset eivät siis ole pääroolissa EU-politiikassa vain vaalipäivinä, vaan heillä on mahdollisuus vaikuttaa joka päivä. Tästä syystä EU on kehitellyt monenlaisia osallistumisvälineitä, joilla luodaan yhteyksiä kansalaisten, toimielinten, päätöksentekoprosessien ja päätösten välille.

4. Vaikka kaikilla on oikeus osallistua EU:n päivittäiseen toimintaan, useimmilla ei ole siihen aikaa, osaamista tai resursseja. Siksi on hyvin tärkeää valita huolellisesti oikea ajoitus, oikeat yhteistyökumppanit ja oikeat välineet, joilla voidaan vaikuttaa tehokkaasti ja pysyvästi. Vaihtoehtoina ovat pysyvämpi rooli (esimerkiksi vaaleilla valittuna luottamushenkilönä, työntekijänä tai kansalaisyhteiskunnan edustajana) tai aihekohtaisempi kertaluonteinen osallistuminen – joka 99 prosentissa tapauksia saattaa olla ainoa tapa yhdistää aktiivisen EU-kansalaisen rooli kaikkiin muihin rooleihin julkisella sektorilla, yksityiselämässä ja työelämässä.

AVAIN ONNISTUMISEEN

Idea, asia, ajoitus,
tiimi ja työkalu

Olet saanut loistavan idean. Aloita vastaamalla seuraaviin kysymyksiin!

EU-kansalainen: pallo on nyt sinulla! Olet ehkä saanut loistavan ajatuksen siitä, miten EU:ta pitäisi muuttaa – tai ehkäpä olet vain törmännyt pieneen ongelmaan yrittäessäsi perustaa yritystä toiseen EU-maahan. Haluat ehkä järjestää mittavan kampanjan voimassa olevaa EU-lakia vastaan tai vain valittaa yksittäisestä EU:n toimenhaltijasta. Aktiiviseksi EU-kansalaiseksi ryhtymiseen on 101 syytä, mutta ennen toimeen tarttumista on hyvä pohtia muutamaa peruskysymystä.

Asia: liittykö kysymyksesi EU:hun?

Euroopan unioni päättää monista asioista – toisten mielestä liian monista, toisten mielestä liian harvoista. Tästä tärkeästä keskustelusta riippumatta on olemassa (unionin perussopimuksiin perustuva ja kaikkien jäsenvaltioiden yhdessä sopima) selkeä luettelo aiheista, joista EU vastaa joko yksin, yhdessä jäsenvaltioiden kanssa tai täydentäen jäsenvaltioiden toimivaltaa. Kannattaakin ensin varmistaa, liittykö ongelmasi tai ajatuksesi EU-tasoon. On mahdollista, että asian voisi saada tehokkaammin hoidetuksi paikallis-, alue- tai valtiotasolla.

Ajoitus: milloin kannattaa toimia?

Asioihin vaikuttamisessa ajoitus on ratkaisevan tärkeä. Jos olet liian ajoissa, kukaan ei huomaa – ja jos liian myöhässä, päätökset on jo tehty. Sillä välin on kuitenkin paljon aikaa aktiiviselle toiminnalle. Jos esimerkiksi haluat esittää aivan uuden ajatuksen, tarvitaan kärsivällisyyttä ja resursseja ennen kuin ajatus tulee huomatuksi ja siihen vastataan, mutta ajankohdan voi valita melko vapaasti. Jos sen sijaan haluat vaikuttaa EU-tasolla käynnissä olevaan keskusteluun tietystä aiheesta, täytyy ensin varmistaa, mihin vaiheeseen asia on edennyt (lainsäätämisen)prosessissa. Eur-Lex eur-lex.europa.eu on tähän soveltuva hyödyllinen julkinen verkkosivusto. Myös Euroopan komission Kerro mielipiteesi -portaalin ec.europa.eu/have-your-say kautta kootaan näkemyksiä lakien säätämisen kaikissa vaiheissa. Ajankohdan valinta vaikuttaa lisäksi siihen, millaisia yhteistyökumppaneita tarvitset ja mitä osallistumisvälinettä kannattaa käyttää.

Tiimi: yhteistuumin eteenpäin?

Euroopan laajuisen asian vieminen EU-tasolle edellyttää useimmissa tapauksissa tiivistä yhteistyötä muiden kansalaisten ja/tai kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden kanssa. Tämä johtuu yksinkertaisesti siitä, että jos haluat vaikuttaa, on saatava monet muutkin (sekä muut EU:n kansalaiset että myös vaaleilla valittujen elinten jäsenet ja EU:n toimielimet) vakuuttuneiksi. Joskus kuitenkin yhdenkin ihmisen vahva sitoutuminen voi tuottaa tuloksia, erityisesti jos on kyse hallinnollisen epäkohdan uhriksi joutumisesta, yksilön oikeuksien loukkaamisesta tai miksei myös suurta yleisöä huolettavan seikan esiin tuomisesta. Usein kuitenkin kannattaa kerätä asian ympärille mahdollisimman laaja ja monikansallinen piiri, sillä ongelma/ehdotus/ajatus herättää helpommin EU:n toimielinten kiinnostuksen ja arvostuksen, jos sen takana on aidosti eurooppalainen aktiivisten kansalaisten ryhmä. Eurooppalaisessa kansalaisaloitteessa onkin vaatimuksena, että alullepanijoina on vähintään seitsemän EU:n kansalaista vähintään seitsemästä EU:n jäsenvaltiosta.

Työkalu: mitä välinettä kannattaa käyttää?

Jotta onnistuisit, on ensiarvoisen tärkeää valita oikea vaikuttamisväline. Useimmat keinot on tarkoitettu kansalaisten (tai myös kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden) yhdessä käytettäväiksi, mutta myös yksittäiset kansalaiset voivat käyttää niitä: esimerkiksi kannella oikeusasiamiehelle, esittää valtioiden rajat ylittävä ongelma internetissä toimivalle SOLVIT-ongelmanratkaisuverkolle tai esittää vetoamus Euroopan parlamentille. Osa välineistä edellyttää kuitenkin yhteistyötä alusta alkaen; tällainen on muun muassa eurooppalainen kansalaisaloite. Tilannetta helpottaa se, että monissa tapauksissa EU-tason osallistumishankkeet voidaan toteuttaa internetissä. Asioihin vaikuttamiseksi ei siis tarvitse ostaa postimerkkejä, mutta jossain vaiheessa matkustaminen saattaa olla tarpeen – ehkäpä Brysseliin, tapaamaan toimielinten edustajia tai rajan toisella puolella sijaitsevaan kylään, jossa on hengenheimolaisia.

Näiden kysymysten pohtiminen ja huolellinen vastausten etsintä vie aikaa. Olet kuitenkin aikeissa muuttaa Euroopan unionia – monikansallista poliittista yhteisöä, johon kuuluu yli 450 miljoonaa ihmistä – joten laadukas valmistelu on välttämätöntä. Ei siis muuta kuin tuumasta toimeen!

EU-ASIAT

maataloudesta tutkimukseen

EU-asioilla on väliä – myös paikallis-, alue- ja valtiotasolla

Se, mitä tapahtuu EU:ssa, on tärkeää kaikille unionin kansalaisille – kaikilla tasoilla. Jotta asioihin voi vaikuttaa, on tärkeää hahmottaa, kuka päättää mistäkin EU-asiasta.

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (I osasto) mukaan on olemassa kolmenlaista EU-toimivaltaa: yksinomaista toimivaltaa (EU päättää yksin), jaettua toimivaltaa (EU päättää yhdessä jäsenvaltioiden kanssa) ja täydentävää toimivaltaa (EU tukee jäsenvaltioita).

Näiden toimivaltuuksien pohjalta eri aloilla annetaan täytäntöönpanosäädöksiä, asetuksia, direktiivejä, muuta lainsäädäntöä tai hallinnollisia päätöksiä, jotka eivät vaikuta lainsäädäntöön. Lisäksi parlamentti, tuomioistuimet, neuvoa-antavat elimet, kuten Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) ja Euroopan alueiden komitea, tekevät päätöksiä, joilla on erilaisia perusteita, vaikutuksia ja seurauksia – muiden muassa muihin hallintotasoihin.

Yksinomaan EU:lle kuuluvat alat tai toimivaltuudet

- tulliliitto
- sisämarkkinoiden toimintaa varten tarvittavien kilpailusääntöjen vahvistaminen
- meren elollisten luonnonvarojen säilyttäminen osana yhteistä kalastuspolitiikkaa
- yhteinen kauppapolitiikka
- kansainvälisten sopimusten tekeminen, kun siitä on säädetty säädöksessä
- niiden jäsenvaltioiden rahapolitiikka, joiden rahayksikkö on euro.

Jäsenvaltioille ja EU:lle yhteisesti kuuluvat alat tai toimivaltuudet

- sisämarkkinat
- sosiaalipolitiikka
- taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus;
- maatalous ja kalastus, meren elollisten luonnonvarojen säilyttämistä lukuun ottamatta
- ympäristö
- kuluttajansuoja
- liikenne
- Euroopan laajuiset verkot
- energia
- vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alue
- kansanterveyteen liittyvät yhteiset turvallisuuskysymykset
- tutkimus, teknologian kehittäminen ja avaruus
- kehitysyhteistyö ja humanitaarinen apu.

Alat tai toimivaltuudet, joilla EU tukee ja koordinoi

- talouspolitiikka
- työllisyyspolitiikka
- sosiaalipolitiikka
- ihmisten terveyden suojelu ja kohentaminen
- teollisuus
- kulttuuri
- matkailu
- yleissivistävä koulutus, ammatillinen koulutus, nuoriso ja urheilu
- pelastuspalvelu
- hallinnollinen yhteistyö.

Tämä katsaus auttaa suunnittelemaan toimintaa alan perusteella (yksinomainen, jaettu tai täydentävä toimivalta) ja harkitsemaan täydentäviä toimia valtakunnallisella (tai jollakin muulla) tasolla, jos kyse on jaetusta tai täydentävästä EU-toimivallasta. Jos ehdotuksesi liittyy muihin aloihin kuin tässä kattavasti lueteltuihin EU-aloihin, on hyvin todennäköistä, että EU:n toimielin, jolle haluat ehdotuksesi esittää, ei edes ota sitä käsiteltäväksi.

►► *Lisätietoja toimivallan jakautumisesta Euroopan unionissa:* commission.europa.eu/about-european-commission/what-european-commission-does/law/areas-eu-action_fi

OSALLISTUMISVÄLINEET

Kantelu, neuvonta, kuuleminen,
aloite ja muut keinot

Välineet monikansalliseen osallistumiseen: liikaa valinnanvaraa?

Siitä lähtien, kun Euroopan unionista päätettiin tehdä jotain muuta kuin hallitustenvälinen elin, jossa maiden hallitusten edustajilla oli tapana tehdä päätöksiä suljettujen ovien takana, on esitetty ehdotuksia osallistumisvälineiksi, otettu käyttöön käytännön mekanismeja ja tarkistettu jo käytössä olevia keinoja, jotta aktiivinen EU-kansalaisuus ja monikansallisen tason osallistava demokratia eivät jäisi vain kauniiksi ajatukseksi vaan niistä tulisi rutiinia.

Ennen aktiiviseksi EU-kansalaiseksi ryhtymistä ja oman ajatuksen, huolenaiheen tai ehdotuksen viemistä monikansalliselle tasolle kannattaakin ensin tarkastella huolella käytettävissä olevia osallistumisvälineitä. Tärkeimpiä ovat seuraavat:

Kantelu

Jos et ole tyytyväinen johonkin EU:hun liittyvään asiaan, voit tehdä Euroopan oikeusasiamiehelle virallisen kantelun internetlomakkeella, joka on saatavilla EU:n 24 virallisella kielellä. Tärkeää: tämä kanava on mahdollinen EU:n kansalaisten lisäksi kaikille EU:n alueella asuville ja myös yrityksille, yhdistyksille ja muille EU:ssa rekisteröidyille tahoille.

►► ombudsman.europa.eu/fin/make-a-complaint

Neuvonta ongelmatapauksessa

Jos EU:n (tai Euroopan talousalueeseen – ETA – kuuluvan maan) kansalainen tai yritys kohtaa ongelmia toisessa jäsenvaltiossa siksi, että maan viranomaiset eivät noudata EU:n lainsäädäntöä, Euroopan komission tarjoama SOLVIT-ongelmanratkaisumekanismi voi auttaa. Internetissä toimiva palvelu on saatavilla 25 kielellä (EU:n kielet ja norja), ja se käsittelee myös valtioiden rajat ylittäviä ongelmia, jotka johtuvat siitä, että EU:n jäsenvaltion viranomaiset soveltavat EU:n lainsäädäntöä väärin.

►► ec.europa.eu/solvit

Kuluttajansuoja

Jos ongelmiasi koskee esimerkiksi kuluttajanoikeuksia tai haet vahingonkorvausta, ota yhteyttä Euroopan kuluttajakeskusten verkostoon, joka käsittelee viallisiin tuotteisiin tai palveluihin liittyviä ongelmia 30 maassa (EU- ja ETA-maat, palvelu EU:n kielillä sekä norjaksi ja islanniksi).

►► commission.europa.eu/live-work-travel-eu/consumer-rights-and-complaints/resolve-your-consumer-complaint_fi

Koulutus ja työ

Jos etsit työtä tai koulutusmahdollisuutta muualta Euroopasta, voit käyttää kaikilla EU:n virallisilla kielillä sekä norjaksi ja islanniksi toimivaa EURES-palvelua, joka on työnvälityspalvelujen eurooppalainen verkosto. Palvelu on suunnattu sekä työnhakijoille että työnantajille (syksyllä 2023 portaalissa oli peräti 3,9 miljoonaa avointa työpaikkaa ja miljoona ansioluetteloa).

►► ec.europa.eu/eures

Kuulemiset

Kun Euroopan komissio valmistelee uutta poliittista linjausta tai lakia, se käynnistää hyvin usein julkisen kuulemisen kyseisestä aiheesta. Kuulemiseen osallistuminen on loistava mahdollisuus vaikuttaa jo virallisen prosessin alkuvaiheessa. Sivustoon voi rekisteröityä, jotta saa tiedon, kun itseä kiinnostavasta aiheesta käynnistetään kuuleminen.

►► ec.europa.eu/info/law/contribute-law-making_fi

Välillinen vaikuttaminen

Useat EU:n toimielimet auttavat kansalaisia saamaan äänensä kuuluville EU-tasolla. Näitä ovat Euroopan parlamentti (ja oma edustajasi Euroopan parlamentissa), Euroopan talous- ja sosiaalikomitea ja Euroopan alueiden komitea.

►► Euroopan parlamentti: europarl.europa.eu/at-your-service/fi/

►► Euroopan talous- ja sosiaalikomitea: eesc.europa.eu/fi/our-work

►► Euroopan alueiden komitea: cor.europa.eu/fi/our-work

Vetoamus

Kyse on EU:n kansalaisille kuuluvasta perusoikeudesta: jokainen EU:n kansalainen voi yksin tai yhdessä muiden kanssa käyttää milloin tahansa Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 227. artiklassa vahvistettua oikeuttaan esittää vetoamus Euroopan parlamentille. On tärkeää huomata, että tämä oikeus on kaikilla EU:n alueella asuvilla henkilöillä sekä yhdistyksillä ja yrityksillä, joiden päätoimipaikka on unionissa. Vetoamus voi olla yksittäinen pyyntö, valitus tai huomio, joka liittyy EU:n lainsäädännön soveltamiseen, tai vetoamus Euroopan parlamentille, jotta tämä omaksuisi tietyn kannan johonkin asiaan.

►► petiport.europarl.europa.eu

Eurooppalainen kansalaisaloite

Kansalaisaloite on keino, jonka avulla vähintään miljoona kansalaista vähintään seitsemästä EU:n jäsenvaltiosta voi pyytää Euroopan komissiota tekemään lakiehdotuksen EU:n toimivaltaan kuuluvilla aloilla. Kansalaisaloitteen järjestäjillä on vuosi aikaa kerätä tarvittavat kannattajat. Allekirjoitukset voidaan kerätä internetin

kautta, ja kunkin jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten on varmennettava ne. Käsittelyyn otettujen kansalaisaloitteiden järjestäjät kutsutaan tapaamiseen komission edustajien kanssa ja kuulemistilaisuuteen Euroopan parlamenttiin. Komissiolla on kuusi kuukautta aikaa käsitellä aloite ja päättää, mihin toimiin ryhdytään.

►► europa.eu/citizens-initiative/

Kun valitset sopivaa välinettä, pohdi myös, millaisesta toiminnasta on kyse: Haluatko nostaa uuden aiheen EU:n asialistalle? Vai haluatko sitä vastoin lopettaa jotakin? Tai ehkä kehittää jotakin olemassa olevaa tehtävää? Välineitä voi käyttää myös muiden vaikuttamiskeinojen täydennyksenä. Aktiiviseksi EU-kansalaiseksi voi siis ryhtyä monin eri tavoin. Seuraavassa osassa on lisätietoa tehokkaimmasta kansalaisvaikuttamisen välineestä: eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta.

KANSALAISALOITEOPAS

Miten eurooppalainen kansalaisaloite tehdään

Eurooppalainen kansalaisaloite: ensimmäinen askel kohti monikansallista suoraa demokratiaa

Eurooppalaista kansalaisaloitetta on kutsuttu ”suurimmaksi monikansallisen demokratian innovaatioksi” sitten Euroopan parlamentin suorien vaalien käyttöönoton yli neljä vuosikymmentä sitten. Euroopan unionin kansalaisilla on nyt – samoin kuin Euroopan parlamentin ja jäsenvaltioiden enemmistöllä – oikeus vaikuttaa kokonaisen maanosan poliittiseen asialistaan. Välinettä on käytetty ahkerasti: sitten vuoden 2012, jolloin se otettiin käyttöön, on tehty yli sata eurooppalaista kansalaisaloitetta.

Seuraavassa on keskeisiä tietoja eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta:

- Jotta Euroopan komissio ottaa kansalaisaloitteen poliittiseen käsittelyyn, sille on saatava vuoden kuluessa tuenilmausten keräämisen aloittamisesta vähintään miljoonan EU-kansalaisen tuki vähintään seitsemästä EU:n 27 jäsenvaltiosta. Kustakin näistä seitsemästä jäsenvaltiosta tarvitaan tietty vähimmäismäärä allekirjoittajia.
- Eurooppalaisen kansalaisaloitteen voi tehdä millä tahansa alalla, jolla komissiolla on valtuudet ehdottaa lainsäädäntöä. Niitä ovat esimerkiksi ympäristö, maatalous, liikenne, kansanterveys ja kansainvälinen kauppa.
- Kansalaisaloitteen käynnistämiseksi kansalaisten on muodostettava järjestäjäryhmä, johon kuuluu vähintään seitsemän EU-kansalaista vähintään seitsemästä eri jäsenvaltiosta. Ryhmän jäsenten on oltava EU:n kansalaisia.
- Aloitetta voivat tukea kaikki EU:n kansalaiset, jotka ovat ikänsä puolesta oikeutettuja äänestämään Euroopan parlamentin vaaleissa (Belgiassa, Itävallassa, Maltassa, Saksassa ja Virossa yli 16-vuotiaat, Kreikassa yli 17-vuotiaat ja kaikissa muissa jäsenvaltioissa yli 18-vuotiaat). Tukeakseen kansalaisaloitetta kansalaisten on täytettävä järjestäjien joko paperimuodossa tai sähköisesti laatima erityinen tuenilmauslomake.
- Komissio tapaa järjestäjät kuukauden kuluessa käsittelyyn hyväksytyn kansalaisaloitteen vastaanottamisesta, ja järjestäjät voivat sen jälkeen esitellä aloitettaan julkisessa kuulemistilaisuudessa Euroopan parlamentissa. Komissio antaa aloitteeseen virallisen vastauksen kuuden kuukauden kuluessa. Jos komissio päättää tehdä lakiehdotuksen, käynnistetään normaali lainsäätämismenettely.

Euroopan komissio on virallisesti ainoa taho, jolla on oikeus tehdä aloite EU:n laajuiseksi lainsäädännöksi, mutta eurooppalainen kansalaisaloite on keino vaikuttaa siihen, mitä asioita käsitellään. Lisäksi kansalaisaloite avaa oven tulevaisuuden osallistavaan politiikkaan: se on suurempi, monikansallisempi ja digitaalisempi kuin mitkään aikaisemmat EU:n käyttämät välineet, ja se on innostanut monet jäsenvaltiot ottamaan käyttöön vastaavia välineitä, joiden avulla voi vaikuttaa kansallisen tason asialistaan.

Tästä syystä eurooppalainen kansalaisaloite ei ole vain uusi vetoomusoikeus, vaan pikemminkin aktiivisille kansalaisille avautuva oikeus vaikuttaa EU:n toimielinten käsiteltäväksi nouseviin aiheisiin. Euroopan komissiolle on vuodesta 2012 esitetty yli sata kansalaisaloitetta, joista 26:ta ei ole voitu rekisteröidä, koska ne eivät – komission mukaan – täyttäneet kaikkia muotovaatimuksia. Useissa tapauksissa – esimerkiksi eurooppalaiset kansalaisaloitteet ”Stop TTIP” ja ”Minority SafePack” – Euroopan unionin tuomioistuin on jälkikäteen velvoittanut komission rekisteröimään aloitteen.

Eurooppalainen kansalaisaloite perustuu lainsäädäntökehykseen, joka muodostuu EU:n perussopimuksista, toissijaisesta EU-lainsäädännöstä ja kansallisesta lainsäädännöstä. Eri maissa on omat sääntönsä internetin kautta toimivien allekirjoitustenkeruujärjestelmien hyväksymisestä ja tuenilmausten varmennuksesta. Tärkeimmät EU:n oikeudelliset asiakirjat luetellaan seuraavassa:

- **perusta:** sopimus Euroopan unionista, II osasto ”Määräykset demokratian periaatteista” (11. artiklan 4. kohta); Euroopan unionin perusoikeuskirja (Euroopan unionin virallinen lehti C 83, 30.3.2010, s. 389)
- **asetus** (EU) 2019/788 eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta ja sen liitteet (Euroopan unionin virallinen lehti L 130, 17.5.2019, s. 55)
- **täytäntöönpano:** Euroopan parlamentin työjärjestyksen 222. ja 230. artikla [europarl.europa.eu/doceo/document/RULES-9-2020-02-03-TOC_Fi.html].

On tärkeää huomata, että eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta annetun asetuksen mukaan (V luku, 25. artikla) kansalaisaloitteen soveltamisesta on laadittava virallinen arvio neljän vuoden välein.

►► *Kaikki eurooppalaista kansalaisaloitetta koskevat säännöt:* europa.eu/citizens-initiative/how-it-works/regulatory-framework_fi

►► *Eurooppalaisten kansalaisaloitteiden tarkastaminen ja varmentaminen jäsenvaltioissa:* europa.eu/citizens-initiative/authorities-verification-and-certification-statements-support_fi

Eurooppalainen kansalaisaloite: monia tapoja vaikuttaa

Eurooppalaista kansalaisaloitetta on verrattu Sveitsin armeijan linkkuveitseen: se on älykkäästi muotoiltu, mukautumiskykyinen ja monikäyttöinen työkalu. Eurooppalaisen kansalaisaloitteen voi tehdä lähes 450 miljoonaa EU-kansalaista 27 jäsenvaltiosta (ja muualta maailmasta: EU:n ulkopuolella asuvat EU-kansalaiset), joten aloite on vaikuttanut siihen, miten demokratia ymmärretään ja miten se toimii ylikansallisella tasolla.

Vuonna 2020 otettiin käyttöön entistä helpokäyttöisempi eurooppalaisen kansalaisaloitteen versio, joka on päivitetty vuosina 2012–2019 tehdyistä ensimmäisistä sadasta aloitteesta saatujen kokemusten perusteella. Tuona aikana hylättiin neljäsosa aloitteista, koska komissio tulkitsti ja sovelsi asetusta tiukasti. Uusien sääntöjen mukaan järjestäjillä ja komissiolla on kuitenkin enemmän aikaa päästä ratkaisuun ja lisäksi mahdollisuus rekisteröidä vain ne aloitteen osat, jotka täyttävät vaatimukset. Aikaa on enemmän myös allekirjoitusten keruun valmisteluun sekä kaikkiin muihin prosessin vaiheisiin.

Kansalaisaloiteprosessiin liittyy kolmenlaisia rooleja: järjestäjä, kannattaja ja tarkkailija.

Järjestäjät ovat prosessissa keskeisessä roolissa, sillä he vastaavat kaikista kansalaisaloitetta koskevan asetuksen mukaisista vaiheista. He ovat myös kansalaisaloitteen vastuuhenkilöitä ja edustajia EU:n toimielinten, kannattajien ja koko Euroopan silmissä. Tästä syystä huolellinen valmistelu, kärsivällisyys, sitoutuminen sekä tehokas viestintä ja PR-työ ovat tarpeen.

Kansalaisaloitteen **kannattaja** on yksi vähintään seitsemän jäsenvaltion vähintään miljoonasta kansalaisesta, joka kannattaa yhteistä Euroopan laajuista asiaa. Kannattajan tärkein tehtävä on allekirjoittaa eurooppalainen kansalaisaloite eli täyttää tuenilmauslomake paperimuodossa tai sähköisesti. Allekirjoittajan on hyvä varmistaa,

että kyse on virallisesti rekisteröidystä kansalaisaloitteesta.

Tarkkailijaa kiinnostaa, mistä eurooppalaisessa kansalaisaloitteesta on kysymys, ja hän haluaa perehtyä siihen tarkemmin ja pystyy mahdollisesti tarjoamaan kiinnostavaa tietoa ja kommentteja kansalaisaloitteiden järjestäjille, tiedotusvälineille, tutkijoille ja EU:lle.

Järjestäjien, kannattajien ja tarkkailijoiden muodostaman ryhmän tulee pohtia monia asioita ennen aloitteen laatimista, allekirjoittamista tai kommentoimista. Tärkein kysymys on: mitä kansalaisaloitteella halutaan saavuttaa? Mikä on sen päämäärä? Halutaanko ehdottaa jotain uutta EU:lle? Vai onko ajatuksena poistaa ja kumota tiettyjä EU:n linjauksia? Monet asiat eivät kuitenkaan ole mustavalkoisia tai vain hyviä tai huonoja: joskus niitä pitää vain hieman parannella. Voi siis olla, että kiinnostavinta olisi muuttaa EU:n lainsäädäntöä. Kansalaisaloitetta voidaan käyttää myös jo alulle pannun lainsäätämisen tukemiseen. Vai halutaanko kansalaisaloitekampanjan avulla luoda laaja monikansallinen verkosto tai liittouma? Tai ehkäpä ensisijaisena tavoitteena on loppujen lopuksi saada huomiota tietylle asialle tai organisaatiolle käyttämällä eurooppalaista kansalaisaloitetta kannatuksen keräämiseen. Kaikki riippuu sinusta!

Eurooppalaista kansalaisaloitetta voi käyttää monin tavoin:

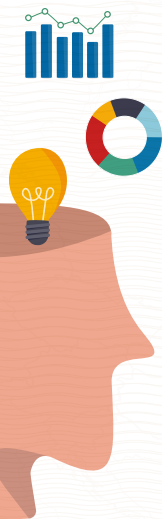
- à keinona saada EU tekemään *nopeammin* jotain uutta. Tällöin on oltava kärsivällinen, sillä kestää kauan viedä tällainen kansalaisaloite läpi. Ensimmäinen löydettävä tarkoitusnumukainen ja toimiva oikeusperusta, ja ehdotuksesta käytävää julkista keskustelua on hyvä pitää suurimpana palkintona tehdystä työstä.
- à *jarruna*, jolla pysäytetään EU tekemästä jotain. Tässä tapauksessa ajoitus on ratkaiseva, sillä näkemykset tulee esittää oikealla hetkellä mahdollisimman suuren vaikutuksen ja tuen saavuttamiseksi. Allekirjoitukset kannattaa kerätä nopeasti.
- à keinona *parantaa* voimassa olevaa EU:n lainsäädäntöä. Kun halutaan korjata tietty ongelma muuttamalla yksittäistä lakia, yksinkertaisuus on valttia. Usein parannuksiin tähtäävät kansalaisaloitteet ovat liian monimutkaisia ja vaikeaselkoisia, joten parasta on keskittyä ydinsisältöön.
- à täydentävänä *painostuskeinona*, jolla halutaan vaikuttaa EU:n poliittiseen päätöksentekoon. Ennen tällaisen kansalaisaloitteen tekemistä on pohdittava, onko tekijöillä aloitteesta riippumattomia vaikutusmahdollisuuksia ja poliittista valtaa, ja arvioitava aloitteen tuomaa

lisähyötyä. Kannattajille on tehtävä selväksi, mikä on aloitteen tarkoitus. On myös otettava huomioon mahdollisuus peruuttaa kansalaisaloite ja tehtävä se oikealla hetkellä.

- à keinona **rakentaa** Euroopan laajuisia liittoumia ja verkostoja. Tämä vaihtoehto soveltuu erityisen hyvin silloin, kun aloite on osa pitkäjänteisempää strategiaa, jossa pyritään tuomaan eurooppalaisia yhteen ja/tai valmistellaan EU-vaalikampanjaa.
- à keinona saada aloitteentekijöille **julkisuutta**. Tällöin on ensin löydettävä aloitteeseen sopiva ja ytimekäs asiasisältö. Tavoitteet on myös tuotava selvästi esille, jotta potentiaaliset kannattajat eivät pety.

Eurooppalainen kansalaisaloite tarjoaa siis monia mahdollisuuksia, mutta viime kädessä vaihtoehtojen ja rajoitusten arviointi on kiinni aloitteentekijän omasta näkemyksestä ja kapasiteetista. Tiedostamalla tämän uuden monikansallisen, osallistavan prosessin monikäyttöiset mahdollisuudet voit muodostaa realistisen käsityksen ja arvioida siten omaa strategiaasi ja valintojasi totuudenmukaisesti.

Eurooppalainen kansalaisaloite EU:n tasolla käsiteltäviin asioihin vaikuttamiseksi: 10 vaihetta

Harkitsetko eurooppalaisen kansalaisaloitteen tekemistä? Siihen kuluu vähintään kolme vuotta, luultavasti enemmänkin (ja huomattavasti resursseja). Jos kuitenkin työskentelet järkevästi ja huolellisesti, prosessi avaa uusia näköaloja ja opettaa paljon uutta – ja (toivottavasti) antaa mahdollisuuden muuttaa EU:ta. Kansalaisaloiteprosessi käsittää seuraavat 10 vaihetta:

Vaihe 1: Idea

Sinulla on ajatus, hanke tai askarruttava seikka, joka liittyy EU:n politiikkaan. Varmista ensin, onko olemassa muita, mahdollisesti yksinkertaisempia ja helpompia välineitä, joilla saat äänesi kuuluville tässä asiassa. Jos valitset eurooppalaisen kansalaisaloitteen, siirry vaiheeseen 2.

Vaihe 2: Tiedonhankinta

Eurooppalainen kansalaisaloite on prosessi, johon liittyy monia oikeudellisia ja poliittisia näkökohtia. Ota selvää prosessiin sisältyvistä vaihtoehtoista ja rajoituksista, jotka koskevat oman aloitteesi eteenpäin viemistä. Etsi apua jo varhaisessa vaiheessa EU:n kansalaisaloitefoorumilta (ks. tarkemmin kohta ”Lisäapua”). Yritä arvioida, onko aloitteen tekeminen vaivan arvoista. Jos uskot niin olevan, siirry vaiheeseen 3.

Vaihe 3: Päämäärät

Ennen virallista aloitusta on tärkeää selvittää, mitä haluat aloitteella saavuttaa ja mitä voit realistisesti odottaa saavuttavasi. Määrittele aloitteen tavoite, ala ja erityistehtävä. Tee se mahdollisimman yksinkertaisesti ja helppotajuisesti. Tässä vaiheessa kannattaa ottaa tarkemmin selvää aiempien kansalaisaloitteiden järjestäjien kokemuksista.

Vaihe 4: Suunnittelu

Alkuperäisen ehdotuksen sanallisen muotoilun ja selostuksen tulee olla ymmärrettäviä monilla eri kielillä ja monissa poliittisissa kulttuureissa kaikkialla Euroopassa. Nyt on myös aika tutustua internetin kautta toimivaan EU:n maksuttomaan viralliseen allekirjoitusten keruujärjestelmään. Hyödynnä kaikkea saatavilla olevaa apua.

Vaihe 5: Rekisteröinti

Tämä on monille järjestäjärhyhmille ensimmäinen muodollinen este, sillä rekisteröinti edellyttää tiettyjen kriteerien täyttämistä. Tärkeintä on, ettei aloite-ehdotuksesi koske komission toimivaltuuksien piiriin selvästi kuulumatonta asiaa. EU:n kansalaisaloitefoorumista voi olla jälleen apua tässä vaiheessa. Sitten on aika toimittaa virallisten verkkosivujen kautta kansalaisaloite-ehdotuksen nimi ja tavoitteet. Riippuen siitä, tarvitseeko ehdotusta muuttaa ja päivittää, komissio rekisteröi kansalaisaloitteesi (tai hylkää rekisteröintipyyntösi) 2–4 kuukauden kuluessa. Rekisteröitymisen jälkeen komissio käännättää ehdotuksen nimen ja tavoitteet unionin kaikille 24 viralliselle kielelle.

Vaihe 6: Allekirjoitusten kerääminen

Tämä on antoisin ja samalla vaativin työvaihe: sinun on saatava vuoden kuluessa vähintään miljoona eurooppalaista vähintään seitsemästä eri maasta allekirjoittamaan aloite. Tehtävään kannattaa valmistautua hyvissä ajoin luomalla Euroopan laajuinen yhteistyökumppaneiden verkosto. Allekirjoitusten kerääminen on aloitettava kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun aloite on virallisesti rekisteröity. Komissiolle on vain ilmoitettava valitusta aloituspäivästä kymmenen työpäivää etukäteen, jotta vuoden pituisen keruuvaiheen alkamis- ja päättymisajat voidaan julkaista. On syytä huomata, että eri maista lähtöisin olevia allekirjoittajia varten tarvitaan erilliset tuenilmauslomakkeet. Tämä tarkoittaa, että kaikkien saman lomakkeen allekirjoittajien on oltava saman EU-maan kansalaisia.

Vaihe 7: Vuoropuhelu

Ilman viestintää kansalaisaloite ei voi saada kannatusta. Vuoropuhelu kaikkien mahdollisten samanmielisten ja myös asiaa epäilevien kanssa on ratkaisevan tärkeää, jotta aloite saa pysyvää kannatusta. Allekirjoitusten keruuta kannattaa siis tukea (sosiaalisessa) mediassa julkaistavien viestein ja yleisötapahtumin. Tässäkin vaiheessa on erittäin järkevää ottaa oppia aiemmista kansalaisaloitteista. Niiden parissa työskennelleillä ihmisillä on paljon kokemusta ja tietoa jaettavaksi.

Vaihe 8: Vaatimukset

Ennen kuin kansalaisaloite kaikkine vaadittuine todistuksineen voidaan toimittaa Euroopan komissiolle, on täytettävä koko joukko vaatimuksia ja ylitettävä erilaisia esteitä. Kerätyt tuenilmaukset on toimitettava eri maiden viranomaisille kolmen kuukauden kuluessa allekirjoitusten keruun päättymisestä. Viranomaisilla on enintään kolme kuukautta aikaa tarkastaa tuenilmausten pätevyys ja antaa niistä todistus. Tämän jälkeen järjestäjärhyhmällä on vielä kolme kuukautta aikaa valmistautua toimittamaan todistukset komissiolle. Aloitteen järjestäjätiimiltä edellytetään näiden vaativien tehtävien suorittamiseksi määrätietoisuutta ja hyvää valmistautumista. Turhat virheet aiheuttavat lisäkustannuksia, viivästyksiä ja turhautumista.

Vaihe 9: Viestintä

Kansalaisaloitteen luovuttaminen on vasta uuden luvun alku: seuraavaksi pääset kertomaan tärkeästä EU-aiheesta julkisesti keskeisille poliittisille areenoille. Kun kansalaisaloite hyväksytään käsiteltäväksi, avautuu uusia ovia: pääset käymään virallisia keskusteluja Euroopan komission kanssa ja mukaan julkiseen kuulemistilaisuuteen Euroopan parlamentissa.

Järjestäjät kutsutaan kuukauden kuluessa käsittelyyn hyväksytyn kansalaisaloitteen toimittamisesta viralliseen tapaamiseen keskustelemaan ehdotuksesta komission edustajien kanssa ja lähikuukausien aikana lisäksi puhumaan aiheesta julkisessa kuulemistilaisuudessa Euroopan parlamentissa. Asiasta tiedotetaan myös muille EU:n toimielimille, muiden muassa Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle, ja kaikkien EU:n jäsenvaltioiden kansallisille parlamenteille. Nämä ovat loistavia tilaisuuksia saada aina vain lisää ihmisiä vakuuttuneiksi – ja he ovat ihannetapauksessa juuri oikeita ihmisiä!

Vaihe 10: Päätösvaihe

Rankka, mutta toivottavasti voimaannuttava hanke on ohi. Läjellä on vielä taustatyötä, dokumentointia ja arviointityötä, jotta kokemuksista voidaan ottaa opiksi (ja niitä pystytään jakamaan muille). Vuodesta 2020 alkavien toisen sukupolven eurooppalaisten kansalaisaloitteiden myötävaikuttajana olet mukana tekemässä historiaa.

►► *Lainsäädännöllinen menettely ja aikataulu vaihe vaiheelta: europa.eu/citizens-initiative/how-it-works_fi*

Eurooppalainen kansalaisaloite – eli miten asioihin vaikutetaan

Abortin vastainen liike: "Yksi meistä"

Yksi meistä -aloite oli ensimmäisiä eurooppalaisia kansalaisaloitteita, joiden tueksi onnistuttiin keräämään yli miljoona allekirjoitusta. Aloitteen aiheena oli jokaisen ihmisen arvokkuus, elämisen oikeus ja eheys hedelmöityksestä alkaen. Sillä haluttiin ennen muuta saada EU lopettamaan sellaisen toiminnan rahoittaminen, joka edellyttää ihmisalkioiden tuhoamista, erityisesti tutkimuksen, yleisen terveydenhuollon ja kehitysavun piirissä. Euroopan komissio päätti, ettei lakeja tarkisteta, koska se piti voimassa olevaa lainsäädäntöä asianmukaisena. Järjestäjät valittivat tästä Euroopan unionin tuomioistuimeen, mutta hävisivät jutun.

►► **Aloitteen verkkosivut:** oneofus.eu

►► **Virallinen kansalaisaloiterekisteri:** europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2012/000005_fi

Eläinten suojelu: "Stop Vivisection"

Stop Vivisection -aloitteen tavoitteena oli lopettaa eläinkokeet vaiheittain. Kampanjaa tuki yli 250 eläintensuojeluryhmästä, tieteellisestä järjestöstä ja eläinkokeettomia tuotteita myyvistä yrityksestä koostuva EU:n laajuinen yhteenliittymä. Aloitteelle saatiin yli 1,17 miljoonan EU-kansalaisen tuki. Euroopan komissio oli järjestäjien tavoin vakuuttunut siitä, että eläinkokeista olisi luovuttava vaiheittain, mutta se ei hyväksynyt väitettä, että nk. eläinmalli ei ole tieteellisten periaatteiden mukaan tarkasteltuna pätevä.

►► **Aloitteen verkkosivut:** stopvivisection.eu

►► **Virallinen kansalaisaloiterekisteri:** europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2012/000007_fi

Torjunta-ainekielto: "Kielletään glyfosaatti"

Tammikuussa 2017 alulle pannulla Kielletään glyfosaatti -kansalaisaloitteella oli kolme tavoitetta: glyfosaatin kieltäminen, torjunta-aineiden hyväksymismenettelyn uudistaminen ja EU:n laajuisten pakollisten tavoitteiden asettaminen torjunta-aineiden käytön vähentämiselle. Sillä haluttiin ennen muuta taata torjunta-ainevapaa tulevaisuus. Järjestäjät saavuttivat miljoonan allekirjoituksen rajan alle kuudessa kuukaudessa! Komissio päätti olla kieltämättä glyfosaattia, mutta se lupasi esittää lakiehdotuksen, jolla lisätään torjunta-aineiden arvioinnin avoimuutta ja parannetaan Euroopan elintarviketurvallisuusviranomaisen tekemien arviointien perustana olevien tieteellisten tutkimusten laatua ja riippumattomuutta. Komissio sitoutui myös tarkistamaan torjunta-aineiden kestävää käyttöä koskevaa direktiiviä.

►► Aloitteen verkkosivut:

stopglyphosate.org/

►► Virallinen kansalaisaloiterekisteri:

europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2017/000002_fi

Oikeus veteen: ihmisoikeus

Tämä eurooppalaisten ammattiliittojen käynnistämä aloite oli yksi kaikkien aikojen ensimmäisistä rekisteröidyistä aloitteista. Se rekisteröitiin 10. toukokuuta 2012. Aloitteella tähdättiin siihen, että Euroopan komissio ehdottaisi lainsäädäntöä, jolla pyritään toteuttamaan käytännössä Yhdistyneiden kansakuntien tunnustamaa ihmisten yleistä oikeutta veteen ja sanitaatioon sekä edistämään veden ja sanitaation saatavuutta kaikille yhtenä keskeisenä julkisena palveluna. Kampanjan päätavoitteena oli, että EU-lainsäädännössä edellytettäisiin jäsenmaiden hallituksilta toimia puhtaan ja riittävän juomaveden saannin sekä sanitaation takaamiseksi kaikille kansalaisille. Komissio päätti ryhtyä toimiin erilaisilla aloitteeseen liittyvillä aloilla (avoimuuden lisääminen, innovatiivisuuden edistäminen jne.), ja se teki lainsäädäntöehdotuksen juomavesidirektiivin tarkistamiseksi. Tässä yhteydessä muun muassa veloitettiin jäsenvaltiot varmistamaan veden saatavuus heikoimmassa asemassa oleville väestöryhmille.

►► Aloitteen verkkosivut: right2water.eu

►► Virallinen kansalaisaloiterekisteri:

europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2012/000003_fi

"Minority SafePack": Euroopan monimuotoisuuden suojeleminen

Kuten aloitteen nimestä "Minority SafePack" voi päätellä, siinä ehdotettiin komissiolle koko joukkoa toimenpiteitä: muun muassa harvinaisten kielten aseman parantamista, kansallisten vähemmistöjen suojelemista ja Euroopan unionin kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden tuomiin hyötyihin keskittyviä tutkimusohjelmia. Aloite käynnistettiin alun perin vuonna 2013. Komissio hylkysi rekisteröintipyyntö, mutta Euroopan unionin tuomioistuin kumosi päätöksen neljä vuotta myöhemmin. Keväällä 2020 kansalaisaloitteeseen oli saatu yli miljoona allekirjoitusta. Komissio totesi vastauksessaan, että nykyisten toimintapolitiikkojen ja jo voimassa olevan lainsäädännön tinkimätön täytäntöönpano on tehokas keino tukea aloitteen tavoitteita, eikä se näin ollen tehnyt lakiehdotuksia.

►► **Aloitteen verkkosivut:**
minority-safe-pack.eu

►► **Virallinen kansalaisaloiterekisteri:**
europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2017/000004_fi

"Stop Extremism": tuetaan ihmisoikeuksia EU:ssa

Tässä kesällä 2017 rekisteröidyssä aloitteessa kehoitetaan Euroopan komissiota ehdottamaan uutta ekstremismin vastaista direktiiviä, jossa määritellään ekstremismi sen taustamotiiveista riippumattomalla tavalla niin, että se kattaa kaiken perusoikeuksien kumoamiseen tähtäävän toiminnan, ja jonka avulla kielletään myös ekstremismin kannattajien pääsy kouluihin ja muihin julkisiin laitoksiin. Tällaisen EU-direktiivin on myös määrä mahdollistaa nykyisessä syrjinnänvastaisessa lainsäädännössä sovellettavan kaltaiset korvausvaatimukset, joiden tavoitteena olisi suojella tehokkaasti naisia, lapsia ja työntekijöitä. Vuoden kestänyt allekirjoitusten keruu tuotti järjestäjien mukaan yli miljoona tuenilmausta. Tätä kirjoitettaessa kansalaisaloitteen tuenilmauksia tarkastettiin parhaillaan.

►► **Aloitteen verkkosivut:**
stop-extremism.eu

►► **Virallinen kansalaisaloiterekisteri:**
europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2017/000007_fi

"End the Cage Age" (Häkkikasvatuksen aika on ohi): tavoitteena paremmin voivat eläimet

Tässä kansalaisaloitteessa kehoitettiin komissiota esittämään selkeää lainsäädäntöä häkkikasvatuksen kieltämiseksi Euroopan unionissa ja asettamaan etusijalle tuotantoeläinten inhimillisemmän kohtelun. Järjestäjät toivoivat erityisesti kaiken siipikarjan häkkikasvatuksen, emakoiden ja vasikoiden yksittäiskarsinoiden jne. kieltämistä, jotta varmistetaan, että eläimet voivat liikkua vapaasti ja pysyä lähellä toisiaan parvina tai laumoina. Häkkikasvatuksen aika on ohi -aloite toimitettiin Euroopan komissiolle lokakuussa 2020. Komissio vastasi 30. kesäkuuta 2021 ja sitoutui esittämään vuoden 2023 loppuun mennessä lakiehdotuksen, jonka mukaan häkkien käytöstä luovutaan asteittain ja se kielletään lopulta kokonaan kaikkien aloitteessa mainittujen eläinlajien ja -ryhmien osalta.

►► **Aloitteen verkkosivut:**
endthecageage.eu

►► **Virallinen kansalaisaloiterekisteri:**
europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2018/000004_fi

Koheesiopolitiikka alueiden yhdenvertaisuuden ja alueellisten kulttuurien säilymisen varmistamiseksi

Aloitteen järjestäjät kehittävät kiinnittämään koheesiopolitiikassa erityistä huomiota alueisiin, jotka poikkeavat niitä ympäröivistä alueista kansallisilta, etnisiltä, kulttuurisilta, uskonnollisilta tai kielellisiltä ominaispiirteiltään.

Komissio hylkäsi ensin vuonna 2013 rekisteröintipyyntö, mutta Euroopan unionin tuomioistuin kumosi päätöksen kuusi vuotta myöhemmin. Järjestäjät ilmoittivat, että keruuajan päättymiseen eli toukokuuhun 2021 mennessä (määräaika lykättiin covid-19-pandemian vuoksi) aloitteelle oli ilmaissut tukensa 1 414 175 kansalaista. Tuenilmausten tarkastaminen on kesken.

►► **Aloitteen verkkosivut:**
www.nationalregions.eu

►► **Virallinen kansalaisaloiterekisteri:**
europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2019/000007_fi

Pelastakaa mehiläiset ja maanviljelijät! Maatalous mehiläisille suotuisaksi terveen ympäristön puolesta

Tällä syyskuussa 2019 rekisteröidyllä aloitteella pyritään edistämään Euroopan maatalouden kestävyttä ympäristön, yhteiskunnan ja talouden näkökulmasta asettamalla tavoitteeksi synteettisistä torjunta-aineista luopuminen vuoteen 2035 mennessä, luonnon monimuotoisuuden palauttaminen maataloudessa ja viljelijöiden tukeminen siirtymisessä kestävään maatalouteen. Komissio totesi huhtikuussa 2023 antamassaan vastauksessa suhtautuvansa myönteisesti 1 054 973 kansalaisen allekirjoittamaan aloitteeseen ja pitävänsä sitä tärkeänä. Arvioituaan asiaa se katsoi kuitenkin, että jo tehdyt Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaan liittyvät ehdotukset muodostavat kattavan kokonaisuuden, jolla vastataan aloitteessa esitettyihin pyyntöihin. Ensisijaisena tavoitteena on näin ollen varmistaa, että lainsäädäntövallan käyttäjät (Euroopan parlamentti ja EU:n neuvosto) hyväksyvät kyseiset ehdotukset ja panevat ne täytäntöön nopeasti.

►► **Aloitteen verkkosivut:**
<https://www.savebeesandfarmers.eu>

►► **Virallinen kansalaisaloiterekisteri:**
https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2019/000016_fi

”Stop Finning – Stop the trade” (Lopettakaa eväpyynti – lopettakaa kauppa)

Tämän aloitteen taustavaikuttimena on yleinen huoli haiden kalastuksen ja kaupan kestävydestä maailmanlaajuisesti. Siinä kehoitetaan komissiota lopettamaan irrallisten hainevien kauppa EU:ssa ja laajentamaan haiden eväpyynnin kieltävää EU:n asetusta (lopetetaan irrallisten hainevien tuonti, vienti ja kauttakuljetus). Aloitteen tueksi saatiin 1 119 966 allekirjoitusta. Komissio ilmaisi heinäkuussa 2023 suhtautuvansa aloitteeseen myönteisesti ja lupasi ryhtyä selvittämään, onko sen pohjalta syytä tehdä lainsäädäntöaloite. Lisäksi se aikoo käynnistää vaikutustenarvioinnin ja parantaa asiaankuuluvia tilastoja sekä tehdä yhteistyötä kansainvälisten kumppaneiden kanssa.

►► **Aloitteen verkkosivut:**
<https://www.stop-finning-eu.org>

►► **Virallinen kansalaisaloiterekisteri:**
https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2020/000001_fi

Pelastetaan eläinkokeeton kosmetiikka – ei eläinkokeille Euroopassa

Koska lupausta Euroopasta, jossa eläimet eivät enää joudu kärsimään ja kuolemaan kosmetiikan vuoksi, ei ole pidetty, aloitteen järjestäjät vaativat lainsäädäntöön muutoksia: on turvattava kosmetiikka-alan eläinkokeikielto ja vahvistettava sitä, muutettava EU:n kemikaalisääntelyä ja nykyaikaistettava tiedettä niin, että EU:ssa voidaan luopua asteittain kaikista eläinkokeista. Aloitteen tueksi saatiin 1 217 916 allekirjoitusta. Komissio ilmaisi tyytyväisyytensä aloitteeseen, totesi, että eläinten hyvinvointi on EU:n kansalaisille hyvin tärkeä asia, ja korosti EU:n johtavaa roolia tässä asiassa. Se lupasi käynnistää etenemissuunnitelman laatimisen lainsäädännöllisistä ja muista toimenpiteistä, joiden avulla voidaan edelleen vähentää eläinkokeita ja saada lopulta aikaan eläinkokeeton kemikaalilainsäädännön mukainen sääntelyjärjestelmä.

►► **Aloitteen verkkosivut:**
<https://crueltyfreeeurope.org/save-cruelty-free-cosmetics>

►► **Virallinen kansalaisaloiterekisteri:**
https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2021/000006_fi

“Fur Free Europe” (Eurooppa ilman turkiksia)

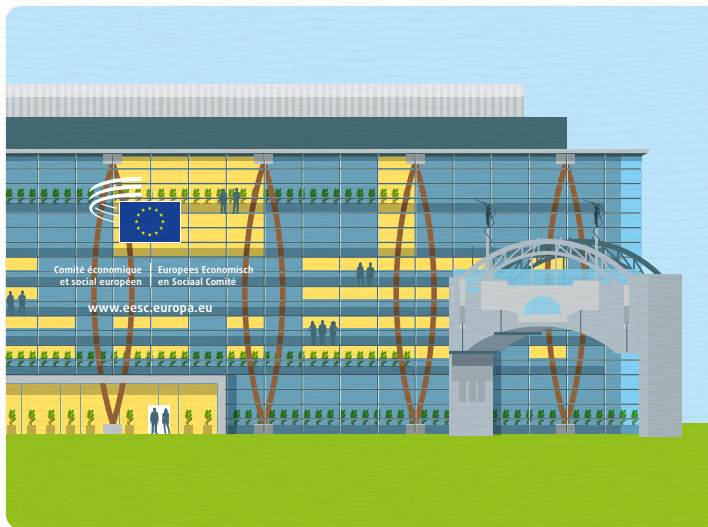
Aloitteelle saatiin kerättyä 1 502 319 allekirjoitusta, jotka on varmennettu. Sen tuenilmausten pätevyys vahvistettiin kesäkuussa 2023, ja aloitteesta tuli kymmenes käsittelyyn hyväksytty kansalaisaloite. Eurooppa ilman turkiksia -aloitteen tavoitteena on, että turkistarhat ja tarhattujen eläinten turkiksia sisältävien tuotteiden saattaminen EU:n markkinoille kielletään, koska alan käytännöt ovat julmia, epäeettisiä, vaarallisia ja kestäättömiä. Euroopan komissio analysoi aloitetta parhaillaan, ja sen on määrä vastata siihen joulukuun 2023 puoliväliin mennessä.

►► **Aloitteen verkkosivut:**
<https://furfreeeurope.eu>

►► **Virallinen kansalaisaloiterekisteri:**
https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2022/000002_fi

SILTA KANSOJEN VÄLILLÄ

Euroopan talous-
ja sosiaalikomitea

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) on yksi EU:n vanhimista toimielimistä: se on perustettu Rooman sopimuksella vuonna 1957. Komiteassa on yhteensä 329 jäsentä kaikista EU:n jäsenvaltioista. He edustavat työnantajia, työntekijöitä ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioita.

Demokratia-asioihin keskittyvän neuvoa-antavan ETSK:n roolia on äskettäin vahvistettu: siitä on tehty tärkein silta eurooppalaisen kansalaisyhteiskunnan ja EU:n toimielinten välillä. ETSK on siis nykyisin tärkeä aktiivisen kansalaisuuden ja osallistavan demokratian tukirakenne.

Eurooppalaisen kansalaisaloitteen alkuvaiheessa ETSK tarjosi edelläkävijänä aktiivisille kansalaisille eri puolilta Eurooppaa epävirallisia tukipalveluja: yleistä neuvontaa, käännöspalveluja ja mahdollisuuksia järjestää ETSK:ssa kuulemistilaisuuksia uusien eurooppalaisten kansalaisaloitteiden tiimoilta. Useimmat näistä palveluista ovat nyt EU:n toimielinten, kuten Euroopan parlamentin ja Euroopan komission, lakisääteisiä velvollisuuksia.

Kokeneimpana kansalaisia tukevana unionin toimielimenä ETSK tarjoaa tänä päivänäkin tietoa, neuvontaa ja foorumeita kansalaisyhteiskunnan organisaatioille ja aktiivisten kansalaisten ryhmittymille, jotka pyrkivät tekemään Euroopasta sosiaalisemman ja demokraattisemman paikan maailmassa. Vuodesta 2012 ETSK:n tiloissa Brysselissä on järjestetty vuotuinen eurooppalaisen kansalaisaloitteen teemapäivä (ECI Day), joka tarjoaa kansalaisaloitteeseen perehtyneille ammattilaisille ja aktivisteille eri puolilta Eurooppaa avoimen ja maksuttoman tilaisuuden tavata toisiaan.

►► eesc.europa.eu/eci-day

Lisäksi ETSK kutsuu käsiteltäväksi hyväksytyjen tai lähellä sitä olevien kansalaisaloitteiden edustajia täysistuntoihinsa ja vireillä olevien kansalaisaloitteiden edustajia jaosto- ja ryhmäkokouksiinsa edistääkseen tällä tavoin kansalaisten ja EU:n toimielinten välistä vuoropuhelua ja lisätäkseen aloitteiden yleistä tunnettuutta Euroopassa. Kutsun ovat saaneet esimerkiksi seuraavat aloitteet: *Kielletään glyfosaatti* (2017), *Minority SafePack* (2018), *Stop Extremism* (2019), *End the Cage Age* ja *Eat ORIGINAL. Unmask your Food* (2020), *Pelastakaa mehiläiset ja maanviljelijät* (2022) ja *Eurooppa ilman turkiksia* (2023).

Parhaillaan lukemasi vuoden 2023 Eurooppalainen demokratiapassi -oppaan lisäksi ETSK tarjoaa 23 kielellä runsaasti muitakin julkaisuja ja palveluja [\[eesc.europa.eu/eci\]](https://eesc.europa.eu/eci).

LISÄAPUA

Apua on saatavilla sitä pyytävälle

Euroopan unionin kansalaisena et – kirjaimellisesti – ole yksin: meitä on yli 450 miljoonaa. Myös kansalaisvaikuttamiseen on tarjolla monenlaista hallinnollista ja kansalaisyhteiskunnan tarjoamaa tukea. Suosittelemme muun muassa seuraavia monikansallisia tukimateriaaleja, oppaita ja tiedotusvälineitä.

Eurooppalainen kansalaisaloite

EU:n kansalaisaloitefoorumi on verkossa toimiva yhteistyöalusta, jolta kansalaiset voivat saada tukea eurooppalaisen kansalaisaloitteen järjestämisen eri vaiheissa. Foorumi tarjoaa käytännön tietoa eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta ja mahdollisuuden keskustella EU:n politiikoista ja mahdollisista aloitteista. Lisäksi se auttaa järjestelyjen varhaisessa vaiheessa olevia monin tavoin: esimerkiksi löytämään yhteistyökumppaneita muista maista ja asiantuntijoita, jotka voivat neuvoa kampanjointiin, varainhankintaan ja oikeudellisiin seikkoihin liittyvissä kysymyksissä. Foorumin tavoitteena on edistää mahdollisten kansalaisaloitteen järjestäjien, kansalaisten ja asiantuntijoiden välistä vuorovaikutusta. Kansalaisaloitefoorumi on Euroopan komission tarjoama palvelu, ja sitä ylläpitää eurokansalaisen toimintapalvelukeskus ECAS.

►► europa.eu/citizens-initiative-forum/

Eurooppalaisen kansalaisaloitteen neuvontapalvelu antaa neuvoja ja tukea aloitteen käynnistämistä harkitseville kansalaisille ja organisaatioille kaikkialla EU:ssa. Tätä itsenäistä neuvontapalvelua ylläpitää jo käsiteltyjen ja vireillä olevien eurooppalaisten kansalaisaloitteiden järjestäjien perustama järjestö Association for the European Citizens' Initiative. Neuvontapalvelu auttaa yksittäisiä kansalaisaloitteita tarjoamalla tukea kampanjointiin ja varainkeruuseen sekä oikeudellista neuvontaa.

►► citizens-initiative.eu

Eurooppalaisen kansalaisaloitteen verkkokirjasto. Eurooppalaisella kansalaisaloitteella on mielenkiintoinen historia, joka ulottuu Euroopan unionin alkuvuosiin 1990-luvulle (sen jälkeen kun oli virallisesti siirrytty talousyhteistyöstä poliittiseen unioniin). Eurooppalaisen kansalaisaloitteen kehittämistä tukemaan vuonna 2001 perustettu Initiative and Referendum Institute Europe on koonnut verkkokirjastoon tärkeimmät julkaisut ja voi pyynnöstä auttaa löytämään muutakin aineistoa.

►► iri-europe.org/index.php/publications/european-citizens-initiative

Osallistava demokratia

Euroopan parlamentin Citizens' App on verkossa toimiva älypuhelinsovellus, joka tarjoaa tietoa käyttäjää kiinnostavista aiheista ja paikoista. Sen avulla saat tiedon lähialueesi tapahtumista, voit lisätä kirjanmerkkejä kalenteriisi ja löydät parhaan reitin valitsemallasi karttasovelluksella. Saat sen kautta myös multimediasisältöä, kuten videoita, podcasteja ja diaesityksiä. Sovelluksessa voi tehdä hakuja, jakaa sisältöä, muokata asetuksia ja pisteyttää aloitteita. Se on saatavilla 24 kielellä Apple Storessa ja Google Playssä (Citizens' App).

►► europarl.europa.eu/at-your-service/fi/stay-informed/citizens-app

Democracy Community on Democracy Internationalin ylläpitämä kansainvälinen demokratian kannattajien verkosto. Alusta on kaikkien käytettävissä, ja sitä voi hyödyntää tiedotus-, koulutus- ja verkostoitumistarkoituksissa. Sen kautta voi löytää osallistavia tarinoita ja tilaisuuksia osallistua tapahtumiin. Voit rekisteröidä sivustolle itsesi tai organisaatiosi ja luoda demokratian kannattajan profiilin.

►► democracy.community

European Citizen Action Service (eurokansalaisen toimintapalvelukeskus) on kansainvälinen järjestö, jossa on jäseniä kaikkialta Euroopasta. Sen päämääränä on lisätä kansalaisten vaikutusmahdollisuuksia ja tehdä siten Euroopan unionista osallistavampi ja vahvempi. Tähän pyritään edistämällä ja puolustamalla kansalaisten oikeuksia sekä kehittämällä ja tukemalla mekanismeja, joilla voidaan lisätä kansalaisten ja kansalaisjärjestöjen demokraattista osallistumista EU:ssa ja yhteistyötä EU:n kanssa.

►► ecas.org

OECD:n (Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö) ylläpitämältä **Participo**-alustalta löytyy monenlaista tietoa osallistavan ja suoran demokratian tutkimuksesta ja käytännöistä eri poliittisilla tasoilla. Se liittyy OECD:n toimiin, joiden kautta se tutkii tapahtumassa olevaa käännettä perinteisestä edustuksellisesta hallinnosta kohti modernia edustuksellista demokratiaa.

►► oecd.org/gov/innovative-citizen-participation.htm

Kansalaiset ja tiedotusvälineet

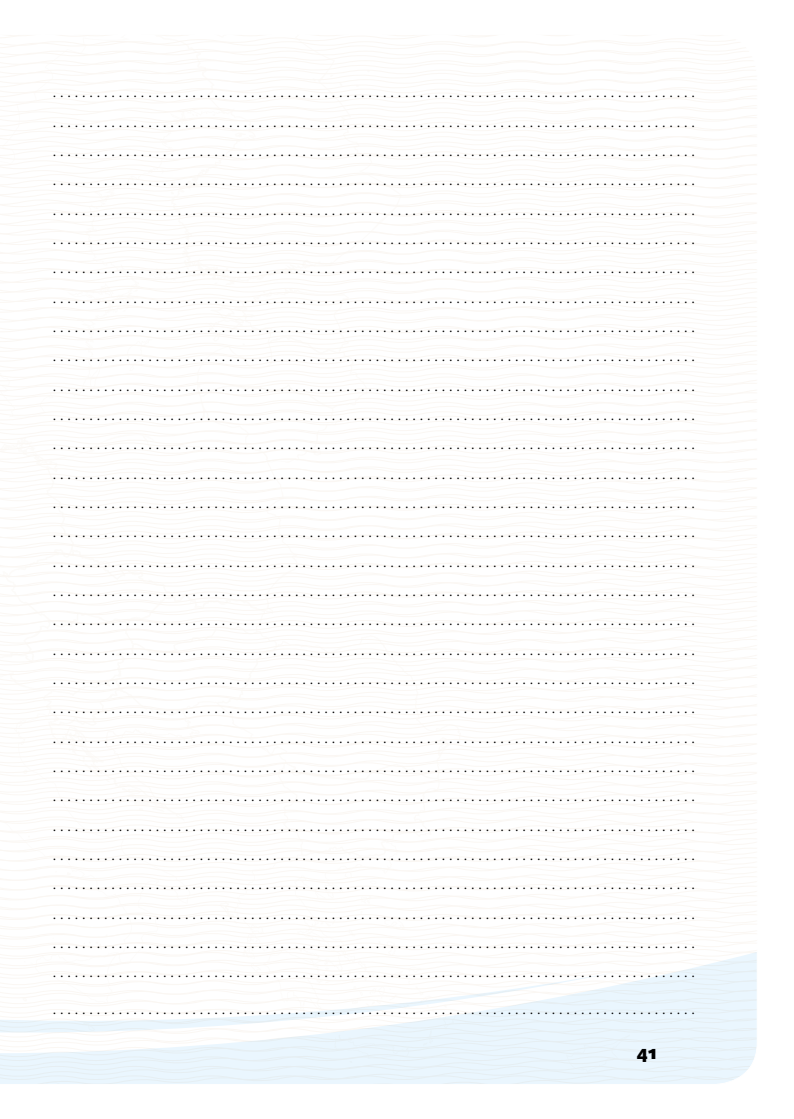
Euractiv tuo yhteen aktiiviset EU:n kansalaiset ja ammattilaisverkkojournalismin ja tarjoaa artikkeleja, mielipiteitä, analyyseja ja taustatietoja poliittisista tapahtumista eri puolilla Eurooppaa 13 kielellä: englanniksi, ranskaksi, saksaksi, italiaksi, tšekiksi, bulgariaksi, kreikaksi, kroaatiksi, puolaksi, romaniaksi, serbiaksi, espanjaksi ja slovakiksi.

►► euractiv.com

Modernista osallistavasta ja suorasta demokratiasta raportoiminen on Sveitsin yleisradioyhtiön kansainvälisen **Swissinfo-palvelun ylläpitämän #deardemocracy-alustan** päätehtävä. Sivuilla on uutisia, mielipiteitä ja taustatietoja aktiivisesta kansalaistoiminnasta ja osallistavasta demokratiasta maailmanlaajuisesti kymmenellä kielellä: englanniksi, ranskaksi, saksaksi, espanjaksi, arabiaksi, venäjäksi, kiinaksi, portugaliksi, italiaksi ja japaniksi.

►► swissinfo.ch/directdemocracy

Tämä on Eurooppalainen demokratiapassi -oppaan päivitetty versio. Oppaan laati Bruno Kaufmann, joka teki myös taustatyöt. Hän on globaalista demokratiasta raportoiva kirjeenvaihtaja ja yksi Global Forum on Modern Direct Democracyn puheenjohtajista. Yhteydenotot: send@brunokaufmann.email

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea

Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

www.eesc.europa.eu

Printed by the EESC-CoR Printing and Distribution Unit, Belgium

EESC-2023-85-FI

© Euroopan unioni, 2024

Tekstin jäljentäminen on sallittua, kunhan lähde mainitaan.
Kuvien / piirrosten käyttöä tai kopiointia varten on pyydyttävä
lupa suoraan tekijänoikeuden haltijalta / haltijoilta.

© Shutterstock, eamesBot

Print

QE-02-23-324-FI-C
ISBN 978-92-830-6332-2
doi:10.2864/397248

PDF

QE-02-23-324-FI-N
ISBN 978-92-830-6330-8
doi: 10.2864/726430

FI